

Грузини використовують державне медичне страхування на основі рівня доходу: чим він менше, тим більші витрати покриваються державою. Безкоштовної медицини немає: за неї платите або ви при покупці страхового поліса, або вам його частково покриває держава у вигляді лімітованого ваучера, або все за свій рахунок. В Грузії існує три види медичного страхування: державне, комерційне і корпоративне. Громадяни самі вибирають потрібний вид страхування. Вартість страховки і перелік вони приблизно однакові. Відрізняються лише річні обмеження на лікування і перелік клінік, де клієнт може отримати послуги.

Відомо, які лікарні мають кращу репутацію, і тому звертаються до страхової компанії, яка підписала контракт з медичними установами, яким можна довіряти своє життя і здоров'я. Корпоративне страхування надається роботодавцем. Працівник може вибрати страхову компанію (для роботодавця укладається договір лише з однією компанією), але тільки підбирає пакет, який підходить для нього та його сім'ї. Позитив корпоративного страхування — наявність знижок [2, с. 8].

Таким чином, перевагою реформи охорони здоров'я Грузії є наявність медичного страхування, що дозволяє всім верствам населення незалежно від рівня доходів отримувати якісні медичні послуги. Реформа охорони здоров'я України зараз перебуває на першій стадії реформування і потребує подальшого продовження.

Література:

1. Про державні фінансові гарантії медичного обслуговування населення: Закон України від 19.10.2017 №2168-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2168-19> (дата звернення: 10.01.2019).
2. Dubischev V. Social responsibility in the context of health reform in Ukraine and Georgia / V. Dubischev, V. Yatsenko // *Економіка і регіон*. – 2018. – №2(69). – С. 5–9.

ДЕЯКІ РЕЗУЛЬТАТИ РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ ЩОДО СКОРОЧЕННЯ МАСШТАБІВ БІДНОСТІ В УКРАЇНІ

О. А. МЕЛЬНИЧЕНКО, д-р наук з держ. упр., проф.,
проф. кафедри громадського здоров'я та управління охороною здоров'я,
Харківський національний медичний університет, м. Харків

Бідність – "стан індивіда, за якого той через низькі поточні доходи, брак власних накопичених благ і доступних кредитних ресурсів потерпає від недостатнього рівня задоволення потреб, соціального виключення та примарності перспектив мати гідний рівень життя" [7, с. 129] – на теренах сучасної України "існувала ще за радянських часів, але цю проблему мало хто порушував, оскільки спостерігалася загальна зайнятість населення, розгалужена система соціального захисту, значні субсидії спрямовувалися на житло, продукти харчування, транспорт та інші послуги соціальної сфери" [5, с. 81].

Проте, передусім унаслідок недолугих реформ в економічній та соціальній царині, відбувся перехід від всезагальної забезпеченої рівності населення до його істотної поляризації за рівнем доходів, одним з проявів якого й стала масштабна бідність. Прикро, але ситуація лише погіршувалась, а українські уряди нібито й не помічали цієї проблеми. Своєрідним "рубіконом" стало затвердження Стратегії подолання бідності (Указ Президента України від 15 серпня 2001 р. № 637/2001), яка передбачала реалізацію ряду заходів, спрямованих на скорочення масштабів бідності в Україні. Для збереження позитивних тенденцій у цій царині було прийнято Розпорядження Кабінету Міністрів України (від 16 березня 2016 р. № 161-р.), яким визначено механізми запобігання бідності та основні завдання з розв'язання цієї проблеми на період до 2020 року. Оскільки були заходи, то мають бути й результати, які слід оцінити (принаймні "для роботи над помилками"). Означене, зрештою, й обумовлює актуальність даного дослідження.

Передусім слід відзначити, що за даними Державної служби статистики України "частка наших співвітчизників, чий щомісячний дохід був нижчий за законодавчо встановлений прожитковий мінімум скоротилась з 8,6 % (2010 р.) до 2,4 % (2017 р.)" [3]. Подібну позитивну тенденцію також виявили Н. Ільєнко, Ю. Спасенко: "показник рівня бідності за еквівалентними витратами нижче межі бідності, визначеної ООН для країн Центральної та Східної Європи, скоротився з 9,3 % (2006 р.) до 1,7 % (2016 р.)" [4, с. 60].

Але, радше за все, не на часі радіти, оскільки проведені узагальнення різних оцінок досліджуваного явища наочно свідчать, що в Україні бідність має значно більші масштаби. Більше того, почасти наявна загальна тенденція до погіршення ситуації у цій царині. Доволі наочним підтвердженням означеного є "пікові" значення показників, як-от: "частка населення, чий щомісячний дохід був нижчий за фактичний прожитковий мінімум зросла з 16,7 % (2014 р.) до 51,9 % (2015 р.)" [3]; "рівень відносної бідності за національною межею скоротився з 27,3 % (2007 р.) до 22,9 % (2015 р.); рівень бідності за абсолютною межею за критерієм витрат зріс з 9,8 % (2009 р.) до 56,7 % (2016 р.); частка населення із середньодушовими еквівалентними загальними доходами на місяць, нижчими за прожитковий мінімум зросла з 5,8 % (2009 р.) до 9,0 % (2012 р.)" [4, с. 60]; "за індексом добробуту країн, який відображає добробут і процвітання країни за 79 індикаторами для 8 напрямів (у т.ч. й оцінюється соціальний капітал) у 2013 р. Україна посіла 64 місце серед 142 досліджуваних країн, причому (попри реформи) її позиції не істотно змінилися (у 2009 р. займала 63, у 2011 р. – 74 місце)" [13]; "за купівельною спроможністю жителі України й надалі залишаються однією з найбідніших європейських країн, зайнявши передостаннє місце у рейтингу серед 42 країн. Пересічний житель України має на щоденні витрати майже у шість разів менше коштів (€ 2'206), аніж європеець (€ 12'890)" [10]; "за рівнем "нешастя" Україна у 2017 р. займала 132 позицію зі 155 країн, тоді як у 2016 р. 123 місце зі 157 країн" [9]; "за даними МВФ: Україна у 2018 р. є найгіршою країною Європи як за рівнем бідності, так і за рівнем ВВП на душу населення" [6].

Загалом невтішні дані Державна служба статистики України [3], міжна-

родних організацій [1; 8; 12] та вітчизняних науковців [11] значною мірою кореспондуються з результатами самооцінки населення власного майнового стану, згідно з якими більшість наших співвітчизників вважають себе бідними: 54,9 % (2011 р.), 58,0 % (2012 р.), 67,6 % (2013 р.), 70,4 % (2014 р.), 72,3 % (2015 р.), 50,0 % (2016 р.), 60,0 % (2017 р.). При цьому "58 % респондентів мають середній рівень тяжіння до бідності, 16 % – високий рівень і 15 % – низький рівень" [2, с. 154], тобто більшість населення не лише вважає себе бідними, а й не бачить реальних перспектив вирватись зі "заклятого кола бідності".

З урахуванням вищевикладеного матеріалу можна зробити такі **висновки**. Попри окремі позитивні зрушення, загалом має місце низька результативність державної політики скорочення масштабів бідності в Україні, що обумовлено впливом різних чинників, дослідження яких і буде предметом подальших наукових розвідок за даною проблематикою.

Література:

1. Антонюк В. П. Проблема бідності та соціальні ризики для розвитку України. *Вісник економічної науки України*. 2016. № 1. С. 6–14.
2. Грабовська С., Шульц Н. Суб'єктивна картина життєвого шляху у осіб з різним рівнем настановлення до бідності. *Проблеми гуманітарних наук. (Серія "Психологія")*. 2015. Вип. 37. С. 150–159.
3. Державна служба статистики України. Офіційний сайт. URL: <http://ukrstat.gov.ua> (дата звернення: 26.01.2019 р.).
4. Ільєнко Н. О., Спасенко Ю. О. Подолання бідності – основне завдання соціальної політики в Україні. *Науковий вісник Ужгородського університету. (Серія "Економіка")*. 2017. Вип. 2. С. 59–66.
5. Комар Н.В. Міжнародна економічна допомога в процесі реалізації стратегії подолання бідності в Україні: дис. ... к.е.н.: спец. 08.00.02 "Світове господарство і міжнародні економічні відносини". Тернопіль, 2008. 255 с.
6. МВФ: Україна стала самою бідною країною Європи. URL: <https://kurs.com.ua/novost/84704-mvf-ukraina-stala-samoj-bednoi-stranoi-evropi/> (дата звернення: 26.09.2018 р.)
7. Мельниченко О. А. Бідність в Україні: сутність проблеми та шляхи її розв'язання. *Демографія та соціальна економіка*. 2012. № 2. С. 124–131.
8. Половина українців вважає себе бідними. URL: <http://ukranews.com/news/452660-polovyna-ukrayncev-schytaet-sebya-bednymu> (дата звернення: 01.08.2018 р.)
9. Рейтинг счастья от ООН: Украина – на последнем месте в Европе. URL: http://news.liga.net/news/society/14714113-reyting_schastya_ot_oon_ukraina_na_poslednem_meste_v_evrope.htm (дата звернення: 29.07.2018 р.)
10. Украина оказалась второй беднейшей страной Европы по доходам населения. URL: <http://gorod.dp.ua/news/86241> (дата звернення – 29.07.2018 р.)
11. 60 % украинцев живут за чертой бедности – ООН. URL: http://news.liga.net/news/society/14722854-60_ukraintsev_zhivut_za_chertoy_bednosti_oon.htm (дата звернення: 29.07.2018 р.)
12. 72 % украинцев называют себя бедными. URL: <http://hvylyu.net/news/digest/72-ukraintsev-nazyivayut-sebya-bednyimi.html> (дата звернення: 29.07.2018 р.)
13. The Legatum Prosperity Index. October 2013. URL: http://media.prosperity.com/2013/pdf/press_releases/FINAL_2013_US_Legatum_Institute_Release_FINAL.pdf (дата звернення: 04.08.2018 р.)